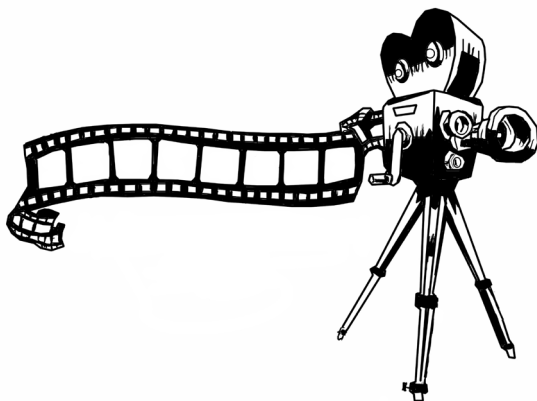

НАЙ-ВЕЛИКИТЕ АКТРИСИ НА XX ВЕК

Най-великите актриси на ХХ век

Автор: Гита Голдберг

Преводач: Таня Балова

В книгата са използвани снимки от Уикипедия

Издателство „Паритет“, София

256 стр.

От самото си създаване киното е най-популярното от всички изкуствата на света, а главните действащи лица в него – актьорите и актрисите – са идоли на поколения почитатели. Златният век на Холивуд, който разцъфтява през 30-40-те години на миналия век, все още се счита за стандарт на това бляскаво и примамливо изкуство. За Вивиан Лий, Марлене Дитрих, Бети Дейвис, Грета Гарбо, Вера Холодная, Ингрид Бергман, Одри Хепбърн е основно правило да са винаги елегантно облечени и с безупречни прически.

В края на ХХ век в света настъпва истински бум в творчески план и снимачните площадки буквално преливат от млади и амбициозни таланти: Мерилин Монро, Елизабет Тейлър, София Лорен, Катрин Денъов, Мерил Стрийп, Глен Клоуз, Шарън Стоун. Те са известни по целия свят, а някои и днес участват в знакови киноленти. Всяка от актрисите, за които разказва тази книга е икона на стила, достойна за възхищение. Тези жени имат фанатични последователки, които ги обичат и им подражават, защото те оставят своя отпечатък не само в историята на киното, но и в сърцата на милиони хора.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbg.com 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-518-7

*БИОГРАФИЧНИ КНИГИ ЗА ЛИЧНОСТИТЕ,
КОИТО НАПРАВИХА СВЕТА РАЗЛИЧЕН*

1. ПЪЛКОВОДЦИТЕ НА ДРЕВНИЯ СВЯТ
2. ЖЕНИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
3. ГЕНИИТЕ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА
4. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КИНОЗВЕЗДИ НА ХХ ВЕК
5. ПЪЛКОВОДЦИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
6. ВЕЛИКИ ТИРАНИ И ДИКТАТОРИ
7. НАЙ-ВЛИЯТЕЛНИТЕ ВЛАДЕТЕЛКИ В ИСТОРИЯТА НА СВЕТА
8. ВЕЛИКИ ПРОРОЦИ И ЯСНОВИДЦИ
9. ЛИЧНОСТИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА
10. ЖЕНИТЕ, КОИТО ВДЪХНОВИХА ВЕЛИКИ МЪЖЕ
11. ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИТЕ, КОИТО ОТКРИХА НОВИЯ СВЯТ
12. ВЛАДЕТЕЛИТЕ НА РУСИЯ. От Рюрик до Путин
13. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КОМПОЗИТОРИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА
14. НАЙ-ЖЕСТОКИТЕ СЕРИЙНИ УБИЙЦИ. От Джак Изкормвача до Андрей Чекатило
15. ВЕЛИКИ ФУТБОЛИСТИ НА ХХ ВЕК
16. ЛИЧНОСТИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА ЖИВОТА. От ХХ ВЕК до наши дни
17. ГЕНЕРАЛИТЕ НА ВЕРМАХТА
18. ЗНАМЕНИТЕ РЕЧИ НА ВЕЛИКИ ЛИЧНОСТИ
19. НАЙ-ДОБРИТЕ ФУТБОЛИСТИ НА ХХІ ВЕК
20. НАЙ-ВЕЛИКИТЕ КИНОАКТРИСИ НА ХХ ВЕК

СЪДЪРЖАНИЕ

Вера Холодная	7
Кралицата на екрана и трагична ѝ съдба	
Фаина Раневская	17
Саркастичната любимка на публиката	
Марлене Дитрих	31
Ангел и демон в едно	
Любов Орлова	45
Всенародната Любов	
Грета Гарбо	56
Велика и тайнствена	
Катрин Хепбърн	68
Една любов и четири „Оскара“	
Бети Дейвис	80
Първата дама на американското кино	
Вивиан Лий	92
Отнесена от злия вихър	
Ингрид Бергман	104
Светата грешница	
Мерилин Монро	118
Жената легенда	
Одри Хепбърн	132
Ангелът с тъжни очи	

Елизабет Тейлър Царицата на Холивуд	146
Бриджит Бардо И Бог създаде жената	160
София Лорен Най-чаровната италианка	172
Джейн Фонда Идеалът на милиони жени	184
Клаудия Кардинале Повече от богиня	196
Катрин Денъв „Професионалната блондинка“ на Матрострояни	208
Глен Клоуз Универсалният талант	220
Мерил Стрийп Първата дама на Холивуд	232
Шарън Стоун „Не крия годините си, чувствам се прекрасно!“	244

Вера Холодная

Вера Холодная

*Кралицата на екрана и трагична ѝ съдба
(1893 – 1919)*

На тази жена с очи на библейска мъченица и капризни устни – кралицата на руското нямо кино – са отредени само 26 години живот. Тя се снима само през четири от тях, но и до днес остава незабравима, почитана и пресъздавана във филми за нея.

Някога подобни лица са наричани „магьоснически“. Катраненочерна коса, нежен и чист профил, дълбоки тъжни очи... Вера Холодная е цяла епоха в киното, епоха, продължила само четири години. През този тъй кратък период от обикновена московска госпожица тя се превръща в „кралица на екрана“ и с нейната слава не може да се мери никой. Тя има невероятна съдба и още по-невероятно е мястото, което Вера Холодная заема в историята на руското кино. За нея се пишат книги, снимат се филми, образът ѝ както и преди пали въображението на творците.

В детската и юношеската ѝ биография няма нищо впечатляващо. Вера Левченко¹ е фаворитка сред кандидат-младоженците. След завършване на образованието си (баща ѝ Василий следва в словесното отделение на Московския университет, майка ѝ Екатерина – Александро-Мариинския институт за благородни девици) съпрузите, които искат да са независими, се местят в Полтава, където на 5 август 1893 година се ражда дъщеря им Ве-

¹ Моминското фамилно име на актрисата. – Б. пр.

рочка. Живеят скромно, заплатата на гимназиален учител едва стига за тримата, а смъртта на бащата на Екатерина Сергеевна кара семейство Левченко да се върне в Москва.

С отглеждането на внучката се заема бабата Екатерина Владимировна. Смятат Верочка, най-голямото дете в семейството, за кротка и прекалено послушна. Същевременно сестрите ѝ Надя и Соня малко се плашат от това, че е мечтателна до самозабрава и сякаш от някакъв друг свят. Надя се кокори и шепне на Соня: „Виж, Вера пак си говори сама!“. Веднъж двете момиченца подслушват по-голямата си сестра, която с унес и драматично, жестикулирайки бурно, разказва на куклите си морските приключения, за които е прочела още на шест години. Верочка обожава да танцува и моли майка си да я запише в балетната школа към Большой театър. Приемат я веднага – от всяко нейно движение бликат грация и изящество. Бъдещето на примабалерина ѝ е осигурено. Но се намесва властната ѝ баба Екатерина, която смята, че балетът не е за момиче от добро семейство. Вера облива възглавницата със сълзи, но няма как, трябва да се върне в гимназията.

През 1905 година, когато Екатерина Сергеевна чака третото си дете, Василий Андреевич умира. Въпреки голямата скръб, редът въкъщи се запазва. Вера музицира, участва в спектакли и играе тенис. Но душата на мечтателното, още недодялано дете се стреми към сцената, към театъра и актьорите. По онова време в Москва вече съществува прочутият дом на Перцов. Режисьорът от МХАТ Пронин, човек с неизчерпаема енергия, буйна фантазия и веселяк, събира около себе си даровитата творческа младеж, редовно посещаваща къщата срещу храма „Христос Спасител“. На тези вечерни събирания заедно с приятелките ѝ приветлива домакиня е и Вера. Момиче-

тата създават приятна атмосфера, измислят подробности за интериора, поднасят на гостите чай.

През 1910 година веднага след шумния абитуриентски бал в тържествената зала Верочка се омъжва. Неин избраник е младият юрист Владимир Холодний, юноша от семейство на учени, в което всички деца се открояват със способностите си. Владимир цяла вечер танцува с Вера и накрая в най-отдалечения ъгъл на балната зала ѝ декламира стихове на любимия си Гумильов. В младия юрист тя вижда своя верен рицар и не мисли да крие, че го обича. „Трябваше поне да изчакаш той пръв да ти признае любовта си“ - упреква я сестра ѝ Соня. Но Вера бърза да живее, сякаш знае, че съдбата ѝ е отредила много малко години. Когато става прочута киноактриса, техният съюз, естествено, поражда безброй сплетни и клюки. Започват да я „правят“ любовница на всичките ѝ партньори, режисьори и продуценти. Нещата стигат дори до там, че се ражда легендата, че за смъртта ѝ трябва да бъде обвинен френският посланик Ено, който бил изпратил на невярната си любовница отровни бели лилии. Но дори прочутата актриса да е имала грехове към мъжа си, това по никакъв начин не се е отразило на здравината на семейството им - те до сетния си час остават съпрузи и отглеждат дъщеря си Евгения, родена през 1912 година, а също и осиновената Нона.

След сватбата Вера почти безгрижно води обичайния начин на живот на омъжена дама без ангажменти. И за всичко разчита на главата на семейството. Тя може би посещава кината малко повече от другите, възхищава се на любимата си американска актриса Аста Нилсън и с удоволствие възприема новото хоби на мъжа си - автомобилизма. Двойката им неведнъж катастрофира по време на бясна надпревара по пътя, но съдбата пази младите аван-

тюристи, а след спокойния отмерен ритъм на семейните делници на Верочка ѝ се струва, че в свистящия вятър от спомени изплуват нейните детски фантазии за морски приключения. Докато за Владимир автомобилите се превръщат не просто в хоби – през 1912 година той основава първото в Русия списания за автомобилизма „Ауто“.

Най-напред Вера отива да си търси работа в киностудиото. Започва войната, Владимир Григориевич е призван в армията и нашата героиня остава сама да се грижи за майка си, двете си малолетни сестри и двете си дъщерички. През 1915 година режисьорът В. Гардин работи върху филма „Анна Каренина“. Вера Василиевна го помолва да я снима. Гардин включва Холодная в групата „гостите на бала“, но Вера изведнъж заявява: „За днешния ден получих три рубли, но това изобщо не ми стига. Искам роля. Дайте ми възможност да се гледам не само в огледалото“.

След кратък размисъл режисьорът се съгласява да изпълни молбата на претенциозната дама. Тя изглежда много добре, защо чаровното ѝ лице да не краси филма? Гардин дава на Вера писмо с препоръка до режисьора от компания „Ханжонков и К“ Евгений Бауер, който има честта да открие най-ярквата звезда на руското кино. Сюжетът на първата им съвместна творба – „Песен за тържествуващата любов“ по повестта на Иван Тургенев е избран точно като за начинаещата актриса. Творческият усет на Бауер е безпогрешен: без да има ни най-малък опит в театъра, младата актриса веднага се слива с облика на тургенева героиня. Ролята ѝ донася огромна популярност. „Г-жа Холодная е още млада киноактриса, но има огромна дарба, която прояви още при първата си поява на подиума на кинематографската сцена - пише за нея пресата. - В ролята си на Елена тя е безподобна, дълбоките душевни вълне-

ния и безмълвната покорност пред необяснимата сила и ярките контрасти в чувствата са предадени без ни най-малък фалш, правдиво и талантливо...”

За да не „губи позиции“, ателието на Ханжонков, едно от най-големите в Европа, трябва да заснема филм след филм. За една година Вера Холодная се снима в 13 от тях. Този бесен ритъм дава възможност на зрителите да забележат и да свикнат с новата актриса.

За много кратко време Холодная става не само най-често вижданата на екрана, но и най-популярната актриса. Филмите с нейно участие са баснословно печеливши, хората отиват „да гледат Холодная“, сякаш чрез вълшебството на екрана тя може да ги дари с душевен покой.

За да я видят, те се редят на огромни опашки. Тя се превръща в явление за младото руско кино. В Харков например, по време на стълпотворение в кино „Ампир“ са изпочупени всички прозорци, вратите са изкъртени и за да усмири тълпата, която щурмува залата, се налага да дойде конна полиция. Подобна еуфория цари навред. Благодарение на Вера Холодная хората вкусят от странния наркотик, наречен „кино“. Срещу скромно заплащане тази хубавица води всички към света на мечтите и те започват да жадуват за гледката отново и отново. Холодная не може да повярва, че има такъв успех, защото не е нито Ермолова, нито Коонен, нито Бернар.

През лятото на 1915 година пристига съобщението, че поручик Холодний е тежко ранен край Варшава и е в тежко състояние. Майката на Вера се опасява, че заради работата си дъщеря ѝ няма да отиде да го види в болницата. Но във Вера се пробужда вярната съпруга,

тя заминава за фронта и цял месец прекарва до леглото на Владимир. Той е неописуемо щастлив. Разпитва я за дома, за децата. А Вера непрекъснато отклонява темата към сценариите и снимките. Като вижда трескавия блясък в очите ѝ, мъжът ѝ разбира, че царството на сенките е спечелило битката му за Вера. И ѝ казва само: „Все пак не забравяй за децата. Те имат нужда от реална майка“. Още щом състоянието на мъжа ѝ се подобрява, Вера бърза да замине за Москва. Там Холодная отново се потапя в ежедневните снимки. Светлината на прожекторите я заслепява, прави въздуха в студиото спарен, той не се диша, гримът се размазва по лицето ѝ, но кинофабриката не знае покой. „Звездата“ е длъжна да поддържа своята популярност и да се снима във все нови и нови филми.

Стара фотография с лика на актрисата

Един от значимите режисьори в творчеството на Вера Холодная е П. Чардинин. Негов е легендарният филм „Пред камината“, идеята за който му е подсказана от едноименния романс. Сюжетът е съвсем обикновен: заради моментна слабост вярната и любяща съпруга изневерява на мъжа си и заплаща за това с живота си. Филмът става невероятно, необяснимо популярен, особен като се има предвид, че се прожектира в най-напрегнатите месеци на социални катаклизми, през 1917 година. В някои градове той се прожектира в препълнените кина 100 поредни дни. Авторите са принудени да заснемат продължение на харесаната история. Но понеже без Холодная няма смисъл да го правят, а в края на предишния филм героинята на Вера умира, сценаристът измисля хитър ход. Княз Пешчерский, който погубва клетата жена в първа част, среща на гробището нейна двойничка. Събитията се развиват още по-трагично, отколкото във филма „Пред камината“ и зрителят, естествено, щурмува кината двойно по-неудържимо.

През последните години от творческата си дейност актрисата участва активно в различни концерти. Един ден някакъв непознат строен войник донася на Вера писмо от мъжа ѝ от фронта, а после започва да я навещава всеки ден. Просто сяда и не сваля очи от нея. Този войник е Александър Вертинский². Той също е безнадеждно влюбен и ѝ посвещава песните си. Вера му отвърща със своеобразна взаимност. Веднъж Вертинский и Холодная участват в концерт в една от московските болници. Всички недоумяват какъв ли номер може да изпълняват заедно някакъв невзрачен войник и чаровната хубави-

² Александър Вертинский (1889 – 1957) – руски и съветски естраден изпълнител, киноактьор, композитор, поет и певец, кумир от първата половина на XX век.

ца. Тогава двамата изведнъж заиграват танго. От танца им блика цялата им несбъдната любов, тяхното взаимно възхищение и тяхната тъга. С Вертинский, както и с всичките ѝ поклонници, я свързва не роман, а нещо много по-голямо - вълнуваща възможност за роман и любов. По препоръка на звездата никому непознатият млад певец получава шанса да се изявява в Театъра на миниатюрите. Той посвещава на „кралицата на екрана“ безброй прекрасни песни – „Лилавият негър“, „В този шумен град...“, „Къде си?“

Промените, настъпили през 1917-а остават незабелязани за Вера. Тя е много заета. През лятото на 1918-а тя заминава заедно с режисьора П. Чардинин на юг, за да завърши снимките на филмите „Княжна Тараканова“ и „Циганката Аза“. Заедно със себе си взема дъщеря си Женя, майка си и малката си сестра. Мъжът ѝ още не се е възстановил напълно след раняването и остава в Москва. Всички са сигурни, че ще се върнат отново. По онова време Одеса е окупирана от армията на Антантата и властта се сменя не с дни, а с часове. Снимки, концерти... През ноември 1918 година Холодная се разболява тежко от ангина, а в хотел „Бристол“, където е настанена, температурата не надвишава минус девет. Ангината преминава във вирусния „испански грип“, срещу който тогава няма лекарства. На 17 февруари 1919 година Вера Холодная издъхва. Тя е само на двадесет и шест.

Сякаш прозрял близкия край на актрисата, Вертинский написва трогателната си песен: „Пръстите ти ухалят на тамян“. Преди това той не дръзва да посвети тези стихове на актрисата, но щом получава телеграмата за смъртта на Холодная, върху листа хартия, където пише песента, се раждат думите: *„Ухаят пръстите ти на тамян, по миглите ти спи печал. За тебе вече няма блян, за никого не ти е жал“*.

В нейната творческа биография има 40 филма, но според някои данни притежателят на студиото Харитонов изнася много от кинотворбите в чужбина, затова изследователите предполагат, че филмографията на Холодная може да включва около осемдесет заглавия.

Вера Василиевна е погребана в Одеса, по-точно тялото ѝ е балсамирано и положено в параклиса на Християнското гробище, за да може в по-добри времена да бъде откарано в Москва, но Владимир Холодний умира няколко месеца след жена си. Ковчегът остава в параклиса до 1931 година, когато на мястото на гробището болшевиките, както обикновено, решават да засадят парк. Тялото на Вера Василиевна изчезва.

Така от материалните свидетелства за нейното съществуване на този свят остават само няколко десетки метра издраскана филмова лента, от която като от небитието изплува омагьосващият поглед на Вера Холодная.

